

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

www.angp-hb.co.za

info@angp.co.za

HƏBBA - Heart Book

DUFWA NDƏU

Copyright ANGP

COPYRIGHT

ISBN 978 - 1 - 920322 - 37 - 3

E-MAIL: info@angp.co.za

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191, PRETORIA, 0001, R.S.A.

(A Gospel Literature Mission financed by donations)

(Reg. No. 1961/001798/08)

DUFWA NDƏU

Ki Hyel ndara mbwar ngya sɛrtakə 1 Yoh. 3:4-10.

Likatkatə na a da vanya tadur labar nə wa. Nja ghəya tsəfə nyi parakə a vu Faransa. Ya vala tə nji danghəu. Tə da wi d'auragal nda nji kwa dzam ngyakəngyar dufwanda tə amar Hyel. Nji danghəu tə la'a sɛpəla'a nə dufwa nda, nda tubi, ngə nda uya tadər dufu, ana tadər shangudəu.

A ku dzamə nənə likatlatatəu, ka d'ənghatə, ənda d'auragal nga mbwanda ko la'a kərnghə ti. Ndara da kə ndər nəu wa, ndara tsəu ndər nəu ka, əngə wa nda ndə nda tə tyati tsa laku, tangə nga ko la'a ngyakəngya nghə mənəkə wi nda Hyel kwa dzaməngha. A Hyel da kwa tla n'uma nə madawa wa. Cho dzam dufwa ndəu, a da hudəmacha tanyi ndara ngyakəngyar chinyi wa.

Sɛrtakə Adanya njir gəzhi nga, təl nə kutla, nacha ngə tsəu təl nə duniya. Cho maka hətə kənyi wi ngə tə chama nə vi mbəlbəla. Nji dang tsəu kwa dləutsənyi təkəra ənga, kəl ja, a da əngə cha wa. Nda kwa mər hudətla aka chulkə ngyakəngyani kwa chabiya sənda mərə cha gagaɗa. Changhabal nə gəzhi nda i, ana alinya nji mər tlər diya nji, nda kwa hətə kərnənda wi changhabal Kəristi . (2 Kor. 11:13-14). Shantan kwa maka wulfənda lya nji tsəu, ana jigadəma kənda, tsa nda d'ə zəndəbiya nyidar Hyel, tsa nda d'ə ba la'a səlir Hyel ana dəglakur nyi, tsa nda da la'a Yesu tsəu ndər Dləuya mən (2 Kor. 4:4). Nji inda sɛrtakə tə wulfənda, da kwa la'a ənda nda kwa sa, nda kwa d'ə go hu'u nda ba'anawa wa. Nda kwa d'ə gu hu'u nda kwa gədə ba'anawa. Tsəu tanda na pi, amma nji kudəkudə nda amar Hyel. Sɛrtakə (Shantan) nə ngə kwa səm təlkur təkəranda. (Afisa. 2:2).

Sənda tə gwa'atə zər Hyel tə shili nga, ka cha zhazhanda tlər sɛrtakəu. Shilma ləhə dzər Hyel, nacha tsəu cho ləhə təhi (Yak. 4:7,8).

Tsəutanyi ko kəratsən nəna likatlikatəu, ko nədə səlirma inge tsəu, kəl ka dzam dufwaka, ka ngwahibiyanyi, ka la'a ənda cha. Ma ka la'a dufwaka dīmidimi, ndər sɛpɛla'a, ngwa ka da kəpal wa, ya ngwa ka da dɛwanda bikənghə wa, kəl ka chabiya jiri, ka dəkəbiya bikəngha. Ma mənə dəkəbiya sɛpɛla'a kəmən, Hyel ndər alkawal cha, ndər jiri tsəu, cho far na sɛpɛla'a kəmən, ya cho chinda mən tsa dɛhə tari jirikur kəmən. Ma mənə na a da mənə mər sɛpɛla'a wa, mənə fiyanyi ka ndər tla gɛzhi, ya ətsəu ɓwanya nyi da ku mən wa (1 Yoh. 1:9,10). Tashiya ma kər nɛhi ja, da kida Hyel ndər gyalkur, tsa'aka cha far na dɛhə sɛpɛla'a kəhi, cha chinda hi na mashi Yesu Kərsiti.

Hyel ngə kwa sɛm tɛlkur təkəraka, əngə wa Sertakə ngə kwa mərə. Naka mava Hyel ka, əngə wa mava Sertakə. Macha sɛpɛla'a ngə kwa sɛm tɛlkur na pya ka ngwa ka da kəpal wa, kəl nda ka gədi tsa Hyel. Təwa gyalkur Yesu ndə nda tɛ shili ku dunəya ka cha dləuya njir sɛpɛla'a, cho shabiya dufwaka. Cha shili mbədəya lya njir wulfə ka nda la'a vi cham, cha fa'abiya nda ku kutla, cha həbiya kutlə tsəu kunda. Yesu tɛ shili ka cha mbəl kəmən vi mbəlbəlnyi. Yesu tɛ shili ka cha dɛliya mən da kida gyalkur sɛpɛla'a ana Sertakəu. Ya ngə cha pəlya mən tsəu ku mavakur sɛpɛla'a kəmən. Ta'i naka mar Hyel nda mɛrtəngəhə ndə karti. Cha kwa la'a kala səu. Ya kwa zəndəcha sɛ təkərakə dɛhəu, ana sənda tɛ dɛwa, dɛhə ka ma'a jigadəmar dufwa ka. A da ka kwa nau mbutanghə tsa Hyel wa, ndara ka mbunda sənda mərakə wa. Nacha nda tɛ fiya himi, a da cha kwa ngatə ma? Nacha nda tɛ ɓatlətə lya, a cho la'a ma? (Zab. 94:9). Aka lya cha kwa ndzamə lakur nji. Ya cha kwa la'a dɛhəkura laku kənda. A vanya kutlə ndara shanguda ta, mbwanda pɛlakər njir mər dīmikur kwa mbuta nda tɛ wa (Ayuba 34:21-22). Aka lya Tlakə kwa ma'i biyama ana kwa ɓəl shilya hi ku dɛhə dunəya, aka cha chabiya kəryni ndər dunama ka nji nda dufwanda tɛ ta'i təkəra cha (2 Lab. 16:9; Yoh. 2:24).

Ndər papa'akur ngə ndə nda nja farna bikənyi, ndə nda nja mbuya sɛpɛla'anyi. Ndər papa'akur ngə ndə a Tlakə da kwa jganyī ku njir mər dīmikur wa, ndə nda a shangudə shakər

da ku cha wa (Zabura 32:1-5). (Keratsenti Zabura 51 tsə'u). Ba'aka ənya Yesu kwa nga bəra, "Shilima da ya dəhə hi nda ku dʷaɓwatəu, njir kar tədəbəu, na ya tsəu yo nəhi bəlsar" (Matta 11:28).

SƏLIRMA TANGƏRMAR

Nəna səlirma kwa chabiya dufwa ndə kəla nəuwa, ndər mar səpəla'a, mada malakəu, ndara sal cha. Tə char mən tsəu dəfwa kala ndə nda ku kutla, mada aman cha, dəhə ndə nda a nja zhabiya yani səkə wa. Dunəya, ana kwakunakur nyi, ana huɓər sənyi, kwa mər təlkur na dufwa cha. Nəna səlirma tə vərə d'auragal nga mbwa nda njo la'a dufutə mənəkə wi nda Hyel kwa la'a. Lya ndə ngə dədəzəu, nda a da mənəkə wa, aka cho sa mbadla. Wa ngə kwa na amadawu ... nga? Wa ngə na lya cha dədəza? Kəl nji nda kwa hatə bəji tə vir sa mwamwalər bitir anab, nji inda kwa gwa'a tletlər bitir anab. Ngwa ka da lingham bitir anab ku sakanda cha da dəzəu, ana ku saka nda cho gwa'a pugudzə ku dyadika wa. Ku sakanda cho gwa'a da məsədakə. A tə bata cha kwa ngal wi ngə tə pwabu tsapəu. Lyaka kwa ndzam sə kyakyaru, a tsəu jigadəma nghə da kwa nau ngabiya sə tədəbəu wa. (Misa. 23:29-33).

Ahir ngə dzamar kər da gi, ga dzamar səya hi, ko la'a atəvəra dza, nja ɓatlətə səlirma ba'adar dufu ana kum takə pampam kwa. Ingəna kum takə i tə nya ka ba'adar səpəla'a pampam inda ku dufwa ndəu. Dufwa kəla nəu a ngyatə ka ki səpəla'a. Hyel tə na, "Dufwa ndəu, a ndiya kala sə dlərvikur, chaɓə na dimikur gagadə, wa kwa nau zəndəbiya nya?" (Irm. 17:9). Yesu təkəryi tə na, "Aka ku dufwa ndə ngə jigadəma dimi kwa biya, shiushiukur, həl, tsa ndəu, kasalikur, huɓərsəu, paha, shakər, həyakur, shishi, səwa tləm, həkər, ana kəkəngkur. Dəhə sədimi ina aku dufwa ndə nda kwa biya, ya kwa mərtə ndə hidahida." (Markus 7:21-23).

1. Gwamba/gwasəna = Tangərmər səu nachangə gwamba. Kala ndə zəndətə gwambu na bu kəryi, aka cho həkəryi nga. Cho i cha hətəkəryi ndiya matsa gyakəngyani. Nacha

1. DUFWA NDƏR SƏPƏLA'A

ngø tē dā ka ba'adar sēpēla'a nē hēkēr, kwazāfi, kadafur (cherub) nē Hyel ngē parakēu, ndē karti cha, ndē nda na mbēlmbēlēr Hyel ku cha, chama Hyel cha. Cha dla ka ngam hēkēr, cha dā ka ndēr dawa nē Hyel, nacha ngē Sertakēu. (Isha. 14:9-17). Kēl ja, Sertakē da kwa maka char kērnyī wī chama nē kutlē cha wa.

Lakur hēkēr da i pampamēu. Alinya nji kwa hēkēra kērnēnda ka ngam gēna tsanda, alinyi tsēu aka tlakēnda ndara kētēng. Alinyi nji kwa hēkēra kērnēnda ka ngam ki ana fakēnda i, alinyi tsēu aka durdur kura dzaki kēnda nda na sēli. Alinya nji tsēu kwa hēkēra kērnēnda ka ngam gumagumakur kēnda, ēngē wa dudurkur dza nda, nda kwa cha dzanda wī sēngē dura'a nda. A da nda na kuzhi wa. Alinya nji kwa hēkēra kērnēnda ka ngam julkēnda, ēngē wa zēndē kēnda. Alinyi kwa hēkēra kērnēnda ka ngam dunama kēnda ana dufu nē mēr sē ndandani ku dunēya na, alinya nji aka chul dzē ana sē kēla sēkēda. Alinya nji kwa bēsē mal nda kwa sēdēnda dza nda, shili kwa ha yeri. Nda kwa tē dēhē pampam nē nguli kēnda ka nda tsakētē dudurkur. Hyel nēnyi batlētē nda tē cha dudur. Hyel kwa mēr dawa na ndēr hēkēra kēr nyi, kēl da cho chari mēnakēkur nē njir tashiya kērnēnda (1 Bit. 5:5). Hyel da kwa i hēkēr ana dīmīkur wa, Mis. 8:13. Ahir hēkēr kēl ta, bu tsēu kwa ma'i tsa'a na dla (Mis. 16:18).

2. Hēya = Hēya tē ngya ka ba'adar shushukur nē dza, dlērpēkur ana kasalīkur. Dēhē mbwanda hēya tē yati, kēl cha dā ka sēr hēda. Nji dang tsēu kwa mēr ēnga. Hidahidakur ana kasalīkur a tsakētē 'uwal'uwalēu aku babatēr biji nē dīmīkur na. A bahudē da tsa nguli tlakala ka ku'ipēlyakē wa. Shili ka mahi'i dēudēuwa, dēhē ka mahi'i tē sal i kwa mēr kasalīkur. Chul sēpēla'a nē njir Sodom a sēyatē nji danghēu. Wī nda Yesu tē na aku mētakēr nda mēr cha abēra, ku babatēr biji nji kwa dā wī nē Sodom ana Gomorah. Alinya jul nji kwa nga njir mēr kasalīkur hēya. Chul nji wī inga a da ndo gwa ku tēlkur Hyel wa. A da kēl njir mēr hēyakur tanyi ma'a wa, ka kē'i njir mēr bushin, nji dlērpē, njir tsa nji, ana njir hēsēli nē katēu ana dēhēkura ndē nda kwa nyida gēzhi, ya kwa tla gēzhi (Takēr Yoh. 22:15). Aka ēnga kēl hya dā nadēu

tša mər dlərpekur, Kala chul səpəla'a nda ndə kwa mər da kwa bə na dzacha wa, kəl nda ndər mər kasalikir nən̄yi nə dzakərn̄yi ngə cho mər səpəla'a. A da hya zəndə ənda dza hi mbwa'alə nə Shangudə Karti nda ku hi ngə ma (1 Kor. 6:18-20).

Ma kala ndə (Sal ndara Malakəu) tə səwandə mbwa'alə Hyel, Hyel kwa səwandə nyi, aka mbwa'alə Hyel na Karti cha, nacha ngə na hi (1 Kor. 3:17).

3. Dagəla = Dagəla ngə tə dā ka ba'adar səpəla'a nda aku sa mbadla ana huβərsə. Dagəla kwa səm kala səu. Cha kwa səm sə mənəkəu ana sə yidayida. Əngə tanyi ngə tsəu ja alinya nji kwa səm sənda Hyel tə na gwa nja səm wa. Ndo də sənda tə tətanyi sən̄yi. Ndo də kum nda ada nja tlakər wulea mashi tə biya kwa wa. Ndo sa mashi (Tlər kə'i Cahngabal 15:20; Ish. 66:3-7). Ahir ngə ma'a nda kwa səwandə dza nda ana sa daba. Sərtətə kwa mbanda ana sə'i sa daba. Kəl təwa gyalkur Hyel ngə njo nau tlanda sə'i nə hidahidakur nga. Nji halhal dəhə ka nguli tlakala ana ku'ipəlyakə kwa maka wi na mbadla, kinkana, ana sər wyan ndəu. A njir sa mbadla da kwa gwa ku təkur Hyel wa. Mbadlə a da sər səm ngə wa, kəlpə nga nda kwa səwandə njigadəmar njir sa. Ka gwa'atə njir sa kwa mər sə dzadza, kwa fu nda ku kasalikir, nda ma'a kwa nau nda tsəya ndəu. Sə da nda kəla ndə kwa nau mətə na chul ngawa tləkə wa. Bitir anab ana sə sasa kwa gwa'atə ko ləlla, ba ka dā kəkəng. Dzadzakur nga ndəa wi (K/Mag. 20:1). Musa tə tsəfətə ku Attaura, bəra; "Ma ... ndə na zər kəla ngatə ndəra, ... ya ndər sa mbadlə cha, kəl ... nda vavəkənda nyi na mangu, kəl cha ta" (M/Sha. 21:18-21). Nji inda kwa ta mbadla ana alinya sənda pabiya da nga, ana njir dəlnda, ana ndə nda kwa sa, bikə kənda zhang. Bwanya Hyel tə na, "Gwatə hi ku bwaβwatu nahi nda katsadala sa fitir anab ! Nahi nda na dunamar dufu aku ta sə sasa (Ish. 5:22). Sər tuhudə na ndə nda kwa nən̄yi sə sasa nə təwulny, ko tsakətəny nəngəhə na kəlpəu, ko mətəny cho wi (Habak. 2:15). Gwa nja da shandə hi kər wa; njir mər shushukur, njir həsəli nə katəu, njir mər kasalikir, na njir gwa'a mahi'i, ana nji inda kwa piya na shili, na njir həl, na

njir kamuwa, na njir wi na mbadla, na njir ngel nji, na njir fa'avi, a da ndo gwa ku tɛlkur hufamɛllɛm wa (1 Kor. 6:9-10).

Tlɛr ndɛkurndɛ atɛ babal cha. Anɛ shiushiukur, hidahidukur, ana hɛyakur, ana hɛsɛli nɛ katɛu, mutiyukur dawa, kɛpala, sɛlɛkɛkur, hufɛtla, ikɛr, tlɛ mwali, ngya pampam, shishi, wi na mbadla, ladɛr kɛla kɛr, ana alinya chulkɛ sɛ wi inga, yo tɛdɛhimi nɛhi, wi nda ya daka mɛr dɛdɛmɛu, ɛnda njir mɛr chulkɛ sɛ'inga a da nda kwa uya tɛlkur Hyel wa (Gal. 5:19-21). Ngwa hya da wina mbadlɛ wa, chaɛɛ cha na tlɛka, cho sɛ'wandɛ hi. Atɛvira ɛnga hya nyi na Shangudɛ Karti (Afis. 5:18). Anɛ ndɛ kwa ngatɛ hili, Yesu tsɛdzɛdɛr ɛtir pi kwa nga, bɛra, "Ma kala ndɛ nda kwa ngatɛ hili cha shila da ya, cha satsi ɛtir pi ga'a" (Yoh. 7:37-38). Anda ma, kala zhang kɛhi nda kwa ngatɛ hili, hya shiltɛ mbwar ɛiti, mada ndɛ nda kɛla kwaba. Hya shili, hya dɛlbiya, hya sɛma, anda ma hya dɛlbiya ɛtir anab ana 'uwa a da na kwaba wa, a da na sɛr ki wa. Ka mi hyo dɛkɛ sɛnda pa'a sɛrsuma? Hyo sanda kwaba nda njo kihi ni tɛkɛra sɛnda pa kwa nyandɛ hya? (Ish 55:1-2).

4. Kwakurum: Nɛna kum takɛ nda pa'a kwa kusa ku ma'i, nacha ngɛ ba'adar sɛpɛla'a nda ku hadɛwakur, ana tari jiri-kur ba'a mutiyukur. Tari jirikur a ngyatɛ wi sɛpɛla'a nda ku mutiyukur. Hadɛwa kwa maka gwa ku lɛbam ana sɛrmbuku danghɛu. Hɛl ngɛ tlɛr nda tɛ ndiya na kusu nɛnyi. Kɛnda hɛl ja, kwa yabiya tsa ndɛu. Hadɛwakur kwa maka katɛmɛn pɛtlɛnya, ana kɛratsɛn Likatɛkatɛ nda Karti, ana yo mbwa'alɛ Hyel. Kwa maka katɛmɛn tsa ngwahi ɛwanya Hyel, mbwanda njo chari lakur pi nda ba'anawa. Hadɛwakur kwa maka katɛ njir sɛhimi ɛwanya Hyel tsa nɛnyi jiri. Aka ɛnga hadɛwakur kwa nau sanda nda. Aku biji nda Hyel kwa ɛwanya naka ku dufwaka bɛra, ka nɛnyi jiri, kɛl ba sɛrtakɛ (shantan) gwa natɛ nghɛ bɛra, "Ngwa ka da mɛr ɛnya wa." Cho gwa'a ka sɛkɛtɛ zɛkɛu, ɛngɛwa sakanda ka da uya biji ti. Kɛl ja ! Pɛchir ngɛna biji da kwa shili wa. Hadɛwakur chul nga kwa katɛ nghɛ nɛnyi jiri ɛnya ana ɛzɛkɛu, vara ana pɛta, kɛl ba tɛ tlanda nghɛ biji katsɛu. Macha ɛngɛ ja, ka biya ku dunɛya

kəla Hyel, kəla mbəda, ya kəla Kərsti. Aka ənga Hyel tə na, “Ənya, ma hya ngati kuraka cha, ngwa hya mətə dufwahi baḅal wa” (Ibr. 3:7-8).

Yakə i kwa mər kuzəkə na tləmə ya kwakurum. Aka əngə ja, tləmə nə ya kwakurum tə ngya ka ba’adar səpəla’a nda ku wovi na yakə ana mutiyakur (bushin), a da nə Hyel ndər pi wa. Aku biji nda nji ku ḅwaḅwatə ndara tari yiyinkur dza, sənda tə ki njo pətlənya nə Hyel, amma kəl nda nə katəu, ngilangha wua, ana kəram, ana tələm, ana alinya sə kəla kər nda yakə kwa pa. Sənda tə ki ngani, nacha ngə nda wovi na ndə nda tə ḅatlə nda, ana ndər dləuya nda. Hyel tə tsau nyi bar nə Israila bəra, “Ngwa ka da ngyar mutiya na pi wa” (Nacha ngə ndər Bushin) (Fit. 22:18). Aku huḅa hi gwa nja uya ndər ... hakəzə, ndara mutiya, ndara ndər mər bushin, ndara ndə nda kwa zəḅəsə, ndara ndə nda kwa ndərna jikə mambəl wa. Aka ndə nda tə mər dəhə chulkə gəna səu, **sər hədə cha anə Tlakəu** (Kub/ Sha. 18:10-12). Ngwa hya da gwa’a nda wa, tsa hya da ba da ka sə hidahida təwanda. Naya ngə Hyel Tlakə kəhi (Lev. 19:31). Ndə nda tsəu tə ma’i ya da njir zəḅəsə ana mutiya, aka cha nəu nda ku zawarkur, kəl ba ya shiunda ndə ndənyi, yo həbiyani aku pama na’awa nji. Hya chinda kərnəhi ja, hya ngya ka nji karti, aka naya ngə Hyel Tlakənə hi (Lev. 20:6,7). Yesu Kərsti ngə zhang tanyi kwa nau mbandə shangudə, pi, ana dza, nacha ngə kwa nau far na dəhə bikəngha, ya ba cha mbandə dəhə shiləkə nghə tsə’u (Zab. 103:1-3). Ndər shiləkə da ku pama hi ya? Kəl cha nga wawa’ar njir nəuwa (a da ndər hakəzə wa) nda pətlənya təkəra cha, ndo ḅəsəyani mal ku tləmər Tlakəu. Pətlənya nda na jiri kwa mbədandə ndər shiləka, Tlakə tsəu kwa hya’andə nyi. Ma cha tsəu cha mər səpəla’a, njo far na səpəla’a nyi (Yak. 5:14-15).

Sakanda ka kwa kəratsən nənna likatkatə ti, Hyel kwa ndər naka abəra, “Ka tubi, ka ngyar səpəla’a ngha, ka na’a jiri.” Kəl ja, chul dufu nə kwakurum nda ku ka kwa na ku hima ka bəra, “ngwa ka da kusa wa, ngwa kada nənyi jiri ənya wa, kəl zəkəu, əngəwa kəl ahir hanyi mədəfa, ma’a əngə wa pəta.” Cho maka natə nyi nə mahi’i, “Kəl ka ndər na salngəhə

gwadagə, kəl ka yiuwar Adanghə gwadagəu, ngyari kəl ka dɛwu gwadagəu.” Təvi ko nda da kəriwa nə kurakər Hyel ja wa, ko sə himi da kurakər sɛrtakəu ndər shakər. Təwa ənga ka kwa ɓatlətə dufwakə ɓaɓaləu, kəl ba cha da wi ngə tɛ liyəm kwakurum.

5. Mapəlau: Mapəlau kum takəu nda na kəmangar cha, ndər hə pi kuskus cha. Cha ngya ka ba’adar tlahudəu, hudətla, ana hudəfa nda ku dufwa ndə. Ndər hudufə ana ndər hudətla ada nda na tuhudə wa, nda kwa maka ngəl ndə, nda kwa nga tləmər Hyel ɓwa’atanyi, alinya biji ma’a nda kwa tsəya ndəu. Nji kwa mbar uya alinya jigadəma tsa sɛrtakəu tsəu təwa sa mbadla ana sər wyandə ndəu, nda ma’a a da nda kwa nau gəlati kərnənda wa. Njir ləvər da ɗang nda kwa maka sa mbadlə ka ga nda uya dunamar mər kəmangərkur, nda kibiyani sə nə vanya ndəu. Bitir anab kəlpə cha wi ngə tɛ nə tsapəu, kəlpə cha da na dunama wi nfgə tɛ nə chitli tsəu (Kub/Shə. 32:33). Ki sukur sə məsɔkə cha aku dufwa ndər səpələ’a, kəl nda Hyel ngə zhang tanyi na gyalkur kisukur. Yesu tɛ na, “Hya nyidatə ndər dawa kəhi.” Hyel tɛ mər alkawa, cho far na bikə kəmən, ma mən far na bikər nji nda tɛ zandəmən səu.

6. Pwabu: tɛ shandə nyi kər nə Hawa aku fa Adin, ga ɓəlnda dɓɓəkər nə məsəɔakə kur ana bazhikur ndo pamanda ka Hyel. sɛrtakə na shishi təkəra Adamu ana Hawa, ma-cha ma’a ku sakanda cha la’anda wi njir mər təlkur təkəra dunəya, ya ba’a ndo ngya ku pyardufu na Hyel. Aka chul ngəna shishi, Sɛrtaku tɛ uya kwakunakurnyi nə dimikur, ngə cha səwandə ngya mənəkə nda ku pama ndə na Hyel. Chul ngəna shishi ɓwaɓwa nga da ku dufwaka. Kwa katənghə ngatə məsəɔakəkur maka la’a vanya ndəu ku hirgyadi ndara ngya məsəɔakəu. A kiti njir mər tlər Hyel, na njir bəzə ɓwan-ya nyi, nda ngya na ɓəla a tsa chul ngəna shishi dimidimi ngə da ba uya nda, mada vanya ndər mər tlər Hyel kwa uya papa’akur ndiya ma tsa nda. Shishi kwa shilna jigadəma dimi ku dufwa ka, kwa gwa’atə ko chim ka mətənyi kuzəkə əngəwa dimikur nə vanya ndəu, ga səwandə ngya məsəɔkə nyi, əngə ma’a wa nja tsəya nyi. Shishi ku pama sal ana

mala kwa sewardə ngyar ki ana dēhə sərə mərə nda. Shishi na dīmikur 'ual wi hwa. (Wak. W. 8:6; Mis. 6:34).

7. Mabelang: Sə da kəla Mabelang kwa də wa. Datə cha ga ba'adar huḃursəu. Aka nyida kwaba, ana gəna, nacha ngə ujulnya sə dīmi (1 Tim. 6:10). Taa la'a nji mabelang kwa də ndə nda na pi, ya tsəu kwa də cha sə tətə (chadəngu). Wi ndəkə a cha kwa nyi wa. Cha kwa də kum mənəkəu, ya ba cha də kəlpəu, a cho mər sə na sənəm ku sakanda cho səmwa. Ndər huḃərsə da kwa i vala nji daldali wa. Cho mər tlər na dēhə chul kwakunakurnyi ndara ku jirikur, ndara ku tari jirikur, cha tsəmtə gəna nə dunəya, nda mərđəkəu ana vuyavuya kwa dənya. Yesu tə na, "Hya fiyanyi gəna nə kərnəhi ki hufaməlləm mbwanda..., njir həl da kwa nau huḃəya ka nda həl tə wa, aka mbwanda gəna ngha ti, tange nda ngə dufwa ka" (Matt. 6:19-21).

Achan na kinyi tə sa aka cho i zinariya, ana bəjingga, ana dzaki inda na səli 'uwaləu. Cha həl tə sə'inda nja shi'unda (Josh. 7). Yahuda Iskarayoti tsəu, zhang ku huda shawa Yesu, tə sa aka cha ndiya i kwaba matsa Yesu. (Matta. 27:3-5).

8. Sertakəu (**Shantan**) - Atə ghada jangə səlirma nə Sertakəu. A da mənə zəndə nda pabiya da mi Sertakəu wa, kəl nda aka chul dīmikurnyi, njo maka ḃatlətə nyi pabiya da sər shishi nda kwa ləvərandə ndəu. Na cha ngə Adanya njir tla gəzhi dēhəu. Nacha ngə ndər ḃəla dēhə sər shishi ingə mən tsəfəbiya labar kənda ngə dēhəu. Nacha ngə ndər səm təkur dəfwa njir səpəla'a. Yesu tə na, "Nahi, nə Adanhi Sertakəu hi, shishi chul nə Adanəhi Sertakəu ngə tsəu hyo gwa'a hya mərə. Aka dədəm ndər tsa ndə cha, a cha ta'i təkəra jiri wa, aka a jiri da ku cha wa. Sakanda cho tla gəzhi ti, cho tla ka kəryi, aka nacha ndər tla gəzhi cha, ya Adanya gəzhi tsəu'u. (Yoh. 8:44).

9. Sasəlga - Sasəlga tə ngya ka ba'adar sənda jigadəma kwa hətə, nacha ngə chul kurakə nda ku dufwa kala ndəu, kwa maka ufu ndə nda tə mər səpəla'a na ḃwanya ku dufwa

cha. Kəl nda ja, aku səlirma nəna, ko la'a sasəlga datə kyakyar, tə chari səpəla'a səwandə nyi tə nda ma'a a da cha kwa nau nyabiya tler nyi gagadə wa (lbr. 10:22).

10. Li: Lya Hyel mada tamani cha. Kwa la'a kala sənda ku dufwa ndəu. A sə da dəwadəwanyi nda pa'a lya Hyel da kwa mbəla kwa la'a wa. Aka ənga Hyella kwa zəndə dəhə sə dəwadəwa ana jigadəmar dufu, na sə'inda cho yi mərə. Madara na ka mər sə dimi ku kutla, ndara ku mətəsau kubu, ndara ku ka'u ndzədaku, madara aman ka Hyel kwa la'a ngha, nacha ngə sakədar li.

11. Chama Hyel: Chama ngya tə ka ba'adar bwanya Hyel. Da mənə zəndəbiya nda pabiya da mingə Chama wa, kəl nda nji wurta tsəlna batlə səlirma kənda pabiya nda chul nga, ka nja chari ənda nanda ngə changhabal Hyel. Hyel kwa ndərna ndər səpəla'a nda wiwinyi, cho gədiyini cha tubi, cha dləkəri na vi mbəmbəl Hyel gwa ku dufwa cha nda na kutla. Nakə ma tsəu Hyel kwa bwanya na dufwaka təwa likatkate na.

12. Mbətla: Chul nənə eakəu kwa ngya na chaməkur, nda kəla zasəu, kwa i nji, ngya tə cha ka ba'adar Shangudə Karti, nacha ngə Shangudə jiri, nda kwa nduku dufu təkəra səpəla'a, na mər sə tsatsa'a, na nəu gadlagadla. A ku nənə səlirma, Shangudə Karti hya'atə biya cha, a da ku dufu wa. A cho nau ngyatə mbwanda səpəla'a kwa mər təkur tə wa.

13. Kyara hu'u: Sə'ingə tə bəndə dufu nga, kyara hu'u inga. Na nda ingə tə vərə ba'adar nyidar Hyel nda tə bəndə dufwa ndər səpəla'a. A Hyel da kwa i cha tsəya ndər səpəla'a wa, kəl nda cho i cha tubi cha uya pi. Yesu tə shili ka cha dlə-uya ndər səpəla'a. Hir gyadi da 'uwal'uwal a ki hudamələm təkəra ndər səpəla'a zhang nda tubi. Hyel kwa i cha chinda dufwa nji aku mashi Zər nyi nda yayanyi zhang tanyi, nacha ngə Yesu Kərsəti. Kyara hu'u inga ngyati ka ba'adar Yesu ndər nyida cha. Nyidar Hyel kwa i cha gwa ku dufu nda shishi'u, ya tətənyi. Yesu ta'i cha ku nya vi nə dufwaka, kwa nga. Maka dləkəri ka mbədiya nyi, cho gwa, ya cho chinda

nghe dufwaka cho dløya nghe ku mavakur sèrtakøu.

SƏLIRMA MƏTLƏKUNYI

Səlirma nəna, ba'adar ndə nda tə ghəya tubi ga sha ya da Hyel na. Chama Hyel tə ta'i ga gəzəya katsakər, nacha ngə ðwanya Hyel nda na pi, nda kwa mər tlər tsəu'u, a ndiya tə kala katsakər nda na hira cha mətłə səma, kwa dzava, kwa təkəbiya pi ana shangudə, ana mədłə i ana shahəu; kwa ngəbiya jigadəma ana sənda ku dufu (Ibr. 4:12). Bwanya Hyel kwa dəngħa tə mən ənda wazəba nə səpəla'a nacha ngə ta (Rom. 6:23), ətsə nja tətənyə nə nji nda tə zhaka zhang, ahir nga kəl nəuma (Ibr. 9:27). Mbadə nə ndər səpəla'a ana ndə kəla njiri, aku hu'u nda kəla kwa tah.

Aku cha chama nda tsəu'u, cha gəzəya pəpəkər kəra ndə tətəh. Cho dəngħa təmən ənda kala ndə kwa tah. Dzamən nə mənə nyida wi sə wa na, janə mənə kwa handzənyə chul dzaki i pampaməu, mənə ðəlanə gagadə, mənə mər kala sə ga dzə nga ngatə məsədakəkər, mənə kwa chiyani twamwanyi, amma cha kwa tah, kwa yida. Hwadəmi kwa dənya nyi, kəl nda datə tuku pi ana mambəl kwa ta'i mar dziga nəuma nə Hyel. Ndər səpəla'a ghəya səhimi da ðwanyar Hyel nda kwa shilnda nyi sə shinshin, ətsəu cha mbədiya dufwa cha, cha dləutsə nyidar Hyel. Shangudə Karti ghəya mbəla ku dufwa cha. Vi mbəlmbəl Hyel ghəya gwa, kəl ba kutla ghəya wida. Nyidar Hyel nda məsədakə gwa tə vərə səpəla'a nda dəuwatəu. Sər shishi ingə dəhəu, nacha ngə səpəla'a kwa whi.

Naka ndər səpəla'a, kəl ka dləkəri Yesu nda vi mbəlmbəl dunəya gwa ku dufwa ka, təwa ənga, kutləu ana tlər kutlə i tuku nda ngyar dufwa ka, wi ngə ko la'a ku səlirma nənə nga. Yesu tə na, "Naya ngə vi mbəlmbəl dunəya, ndə nda kwa nəu da, a cho ma'i ku kutlə wa." (Yoh. 8:12). Sər təhudə na nji inda ndiya i kutləu matsa vi mbəlmbəla. A ku biji nda Yesu tə gwa ku mbwa'alə Hyel, cha gədləbiya dəhə njir dəlnda tla ana kətəng ana mbətla i, cha pənda kwaba njir mər bəla, ngə cha na, "Ki da, ki pətlənya nga, kəl ngə hya

2. DUFWA NDƏR TUBI

fiya ka tlël njir fa'a laku" (Yoh. 2:13-17). Dufwa ka nacha ngè ki nga. Yesu tē shili a da aka cha far na sèpèlè'a kèmén tanyi wa, ma'a ka cha dlèuya mèn tsa gyalkur sèpèlè'a, cha fa'abiya mèn tsèu ku tèlkur nyi. Vèlvèl macha Zèr kwa pèlyà hi, hyo da ka dimur nji. (Yoh. 8:36).

SƏLIRMA MAKƏRKUNYI

Tang nè ngè mènò la'a dufwa ndè nda tubi na jiri. Cho hédè tsa sèpèlè'a nyi inda tē gwa'atè Yesu tē tah kyatè tamngèla. Cho ndzam tamngèla nda chama Hyel, na ðwanya Hyel, kwa chatènyi, tē gwa'atè ma'a cha pènda sèlèm aka tuhufèu. Nyidar Hyel nda ku Kèrsèti Yesu gwatè ku dza cha. Wi ndèkè dufwa cha kwa lèu'ua, a da ma'a wi ku sakanda cha kwa dèngha tē na Yesu Kèrsèti, nacha nda Zèr gam nè Hyel, nda shili ka cha hètè sèpèlè'a nyi, ngè cha tah kyatè tamngèla atèvèra cha. Cho jigadèma təkèra ènda nja dègè Yesu na wuda, ngè nja badanda nyi kèr na shikèdi, ngè nja dègèu nyi gèda lyang aku hudècha cha ana hya cha, ngè nja hakèya nyi kyatè tamngèla aka sèpèlè'a kèmén. Cha ngya tanyi wi ndèkè lèmba cha kwa tlènda dza. Cho kèratsèn ðwanya Hyel, cho la'a kèrnyi aku dauragal nè Hyel, cha kwa zèndèbiya ènda dufwa cha kyakyarèu, aka sèpèlè'a. Macha la'a chul ngèna sè i kwa tsènyi ku dufwa cha. Shangudènyi nè tubi kwa mèr hudètla təkèra sèpèlè'a nyi, nda kwa gwa'atè ma'a cha kwa tiwi. Hyel kwa tédètè nyi lèhè shili dzènyi. Nyidar hyel ana pyardufu gwatè ku chul ngè na dufu. Mashi Yesu Kèrsèti a chinda nyi tsa dèhəkura sèpèlè'a. Saka nga a zèndè tē cha dèhè sènda nja tsèfèbiya, "Tlakè lèhè dzèr nji nda lèmba nda tē tla, cho mbèfandè nji inda na shangudè nè tubi" (Zab. 34:18). Cho mbandè nji inda na takasè ku dufwanda, cha kwa mbiya kèti kènda (Zab. 147:3). ðwanya Hyel tē na tsèu'u, "Yo ngatè mèsèfakèkur na nji inda na hèyakèr kwa tubi, nda kwa lèvèrè da kwa nèu nya ya" (Isha. 66:2).

Shangudè Karti ana nyidar Hyel ngè kwa sèm tèlkur ku chul dufu nda nja mètè karti. Chul ndè nga kwa fiya tamngèla nè Yesu ka sèr wovi nyi, ana mashinyi nda cha pènda ka

3. DƏFWA NDƏR JIRI

cha chinda sɛpɛla'anyi, kɛl ngɛ cha ngabiya, ɛnda a farte nji sɛpɛla'a nyi, a ku dufwa cha a zɛndɛbiya tɛ cha tɛkɛdɛ ɛnda mashi Yesu Zɛr Hyel kwa mɛrtɛ nyi karti tsa dɛhɛkura sɛpɛla'a (1 Yoh. 1:7). Ndɛ nda kwa nɛnyi jiri nɛ Yesu a cho tɛ wa, kɛl nda cho uya pi nda ba'anawa (Kɛratsɛntɛ 1 Kor. 6:10,11). Mbɛdɛ da tsamɛn a ku Yesu a tɛwa mashinyi, ana farbikɛ kɛmɛn, tsatsa'a na chul danghalinyi (Afisa 1:7). Sakana tadɛr Shangudɛ da ku dufwa cha. Abiyama a tsɛu cho nyida dunɛya ana sɛ'inda kwa wa, kɛl nda cho dɛ na huɔr sɛ'inda nɛ Hyel, nda tɛ nyandɛ dufwa cha ana nyida.

Sakana sɛrshishi inga, na nda ingɛ sɛpɛla'anyi adatɛ nda biyatɛ yi, kɛl nda tsɛu tanyi Sɛrtakɛu kwa zhul dza cha, mada ngɛ a biyabibiya cha, dɛhɛ ka ɛnga cho i cha uya lakur bɛl gwa sɛkɛu. Aka ɛnga nja na mɛna ngya na bɛla, mɛna pɛtlenya, mɛn tsɛngtɛ kɛrnɛmɛn tsa Sɛrtakɛu, nacha tsɛu cho whi tsamɛn (Yak. 4:7).

FWADɛKUNYA SɛLIRMA

Nɛn na sɛlirma ngyatɛ ka ba'dar ndɛr nɛu nda tɛ uya pyardufu ana mbɛdɛ tɛwa hatɛmachi nda Tlakɛmɛn Yesu Ndɛr dlɛuya mɛn tɛ mɛra. Cho bu na tamngɛla Yesu, nda nja kukwanda dunɛya kyatɛ tɛwa tɛnyi, nacha tsɛu nja kukwanda nyi tɛwa sɛr dunɛya (Gal. 6:14). A zɛndɛbiya tɛ cha 'ual'ual ɛnda Yesu tɛ tah kyatɛ tamngɛla aka cha, ɛtsɛu nacha ngɛ tɛ tah ka sɛpɛla'a, kɛl nda cha dɛ na pi ka tsatsa'akur (1 Bit. 2:24). Ndɛr nɛu a kukwanda nyi tɛ nji tsa dunɛya. Nja tsau mɛn bar ɛnda mɛna ma'i ku Shangudɛu, ngwa mɛn da bɛla nɛu mwaɔur kumur dze sɛkɛ wa (Gal. 5:12-25). Nja tsɛfɛbiya tsɛu ɛnda mɛna gwa'a kartikur nda a ndɛ nda kwa la'a Tlakɛ wa, kɛl ku kartikur (Ibr. 12:14). A ku nɛna sɛlirma a tɛwa matsal, ja ngɛ gang mbwanda nda mbiya Yesu ti, na dzar ahir nda nda sɛdɛnda dzaki dzɛnyi. Kwa la'a hi wudɛ tsɛu nda nda dɛgɛ nyi, ɔwaɔwatu nda tɛ dɛ mɛlmɛl na mɛn, tɛ sɛya tɛ kɛra cha (Isha. 53:4,5). Nja dɛgɛ nyi aka sɛpɛla'a kɛmɛn. Tɛl Hiridus ka nɛnyi na nji tɛ mɛrtɛnyi hɛyatɛvi. Ahir nda nda dɛgɛ nyi na wudɛ, ngɛ nda handzi nyi lukutɛ lipɛlalipɛla. A ku bijinda ngɛ nda batlɛtɛ

Nja kukwanda
da tsa'a na cha
Gal. 2.20

Nji kudæda næ
sæpæla'a kæl ja,
ana pi aka Hyel
tæwa
Yesu Kærsti.
Rom. 6:11.

4. NJA KUKWANDA NYI TSA'A NA KÆRSITI

pahudê mba kêr na shikêdi ga mbandanyi kêr ni, atêvera pahudê mbakêr nê zinariya chul nda njo mba kêra têl nê. Ngê nda tabunyi chiva ku chisêma cha atêvera tamba nê têlkur. Nda uzhi amanyi, nda mêtê gyadi nê hêyatêvi nda na, “A usanghê tê nji, têl njir Yahuda”. Nda tefêkényi tuli ngê nda dlêuya chiva nda ga dêgêunyi ku kêra cha. Ahir nda nda wurandi hêyatê cha, ngê nda têra na cha ya tê mbwanda ndo kukwandanyi ti.

Sakana nji da dang nda kwa nga kêrnênda njir nêu, ndo pêtlenya ku mbwa'alê Hyel. Ndo sa jibi Tlakêu, ndo na miya fal Hyel, kêl nda ja, têwa sêra mêra nda ndo kukwanda Ndêr Dlêuya nda zhaka mêtêlêu. Êngghêwandê Yesu, “A da dêhêkura nji nda kwa nga da Tlakêu, Tlakêu, ngê kwa gwa ku têlkur hudamêlêw wa” (Matt. 7:21-27). A ku sêlirma ngê tsêu, njo la'a pêtî nê kwaba njir Yahuda. Yahuda tê lênda Yesu têkêra bijingha 30, aka nyidar kwaba tê wulfênda nyi, tê gêzêya dêfwa cha nda kwa i dimikur. Angê têkêse ana dzar, ana alinya kar ka balmi nê lêvalêva inda shili sêya Yesu vu'inda. Angê sêr gwa tili'u nda lêvalêva inda tê bêlshu nê ku sakanda nda têkêya dzaki Yesu nda. Nda nyabiya ðwanya mêtakêr nda tê na, “Nda têkêya dzaki da ku pamanda, atêkêra lukutê da tsêu nda bêlshiu” (Zab. 22:18).

Janê masêu tsêu nda lêvalêva tê dzaviya nyi ni ku yimbilya cha, Mashi ana chêim tê biya (Yoh. 19:33-37) Tsêu tanyi wêgêw kêra tiwi ngê Bitrus tê kêpal zêndê Yesu amar kwapêlyakêu, kêl nda a shila hi cha tubi na sêlêw cha tiwi.

Aman kê nênggha? Kwa bêzê kê Yesu têwa ðwanya ngha ana tlêrngghê ya? Aa ko lêvêr bêzê Yesu ya? Yesu tê na, “Ndê nda tê kêpal zêndê da amar nji, nacha ma'a tsêu yo kêpalnda nyi amar Ada da nda ki hudamêlêw” (Matt. 10:32-33). Êtsêu Yesu tê na, “Kala ndê nda kwa i cha nêu da kêl cha ngyar kêrnyî, cha hêtê tamngêlanyî, cha nêu da” (Matt. 16:24)“êtsêu, ndê nda pa'a da hêtê tamngêlanyî ga nêu hida, ada cha nji ka nêu da wa” (Matt. 10:38).

Yesu mbugulma nɛ dlɔuya,
Ngwa ya mbu ta ɗa dzɛngha
Mashinghɛ tɛ chinda sɛpɛla'a,
Nakɛ ngɛ tsɛu ɓitir pi
Janɛ nda dɛhɛ kwa sɛya
Hya'atɛ aku ɗufwa ka

TUFUKUNYA SƏLIRMA

Aku nɛna sɛlirma mɛno la'a ndɛr sɛpɛla'a nda nja mɛrtɛnyi karti, ngɛ nja dzɛɓtɛnyi tɛwa tuhudɛ ana ɗanghali nɛ Hyel. Sakana nɛna ɗufu ngyatɛ ka ki Hyel jiri-jiri. Hyel Ada, ana Zɛr, ana Shungudɛ Karti ngɛ na ngya kwa, wi nda Yesu Kɛrsɛti tɛ nar mɛn bɛra, "Macha ndɛu, kwa nyida ɗa, cho ɓɛlatɛ ɓwanya ɗa, Ada ɗa tsɛu kwa nyidatɛ nyi, eo shila da cha, eo ngya kɛea tsa'a nacha" (Yoh. 14:23). Hyel kwa sɛkɛnyi papa'akur nɛ ndɛndɛnyi, cho hɛtɛ sɛlɛnyi tɛwa Yesu Kɛrsɛti (Lk. 1:52).

Sakana ɗufu ngɛ ɗatɛ ka ki Hyel Ndɛr Pi. A hɛnda tɛ nji sɛpɛla'a. Sakana a tsɛu mɛno la'a sɛr shishi inga ana kɛrnya Sɛrtakɛu Adanya gɛzhi, nda sɛmtɛlkur tɛkɛranda wi nda sakanda wa, kɛl nda mɛno la'a shangudɛ Karti, tɛ ngya ku ɗufu. Wi nda tɛ ɗaka ɗa tlɛr dzɛ inda tɛ ngya ka sɛr hɛdɛu, sakanga ɗufu ɗatɛ wi ngɛ fa ngakɛ nda ku mbɛta kwa biyandi sakɛda, ɛngɛwa wu nda ya, cha kwa biyandɛ yayar ngulisha nɛ Shangudɛ, wi ka nyida, hirgyadi, pyardufu, mbahudɛu, mɛrsɛ-mɛnakɛu, mɛnakɛkur, mɛrsɛ-ku jiri, hɛyakɛr, ana ɓukɛr, chul ngɛna sɛ a kiti madara nɛ Hyel, ndara nɛ ndɛu. (Gal. 5:22-23). Sakana adatɛ cha ka cha wu nda kwa ya ngulisha aku huda wur anab inda jiri, nacha ngɛ Tlakɛnmɛn Yesu Kɛrsɛti. Lakur uya chul ngɛ na sɛ ɗɛwa-ɗɛwa, nacha ngɛ ndɛ ngya aku Yesu Kɛrsɛti, Kɛrsɛti tsɛu cha ngya aku cha (Yoh. 15:1-10). Ɖtsɛu cho ɓɛlatɛ ɓwanya nyi aku ɗufwa cha. Manda a wurɛ nji nyandɛ nyi na Shangudɛ Karti, ya ngɛ nja mɛrtɛ hi baɓtisma tɛwa Shangudɛu, gyalkur da tsa cha nɛ kura mwaɓur nɛ dza, cho nau kukwanda dza ana mwaɓur nyi. Tɛwa gyalkur shangudɛ Karti, gyalkur da tsa cha nɛ "ma'i ku Shangudɛ". Sakana a da cho ngya ka sɛ-

NYIDA
HIRGYADI
PYARDUFU
SUSU'U
Gal. 5:22-23.

MƏR MƏNAKƏKUR
MƏNAKƏKUR
MƏR SƏ KU JIRI
SƏNAMKUR
MBAHUDU

5. MBWA'ALƏ HYEL

nda ngatə cha, ana sənda cho la'a wa, kəl nda aka jiri nda chan ni. Jirikur ku Yesu nacha ngə sənda kwa kura dunəya. Cho ngya nyi tsəu təwa fəkər. Fəkər da shilir Yesu Kərsəti kuskusəu nacha ngə kwa tsətənyi fwal Cho ngya tsəu təwa nyidar Hyel, nda kəla kwa wurə ba'anawa.

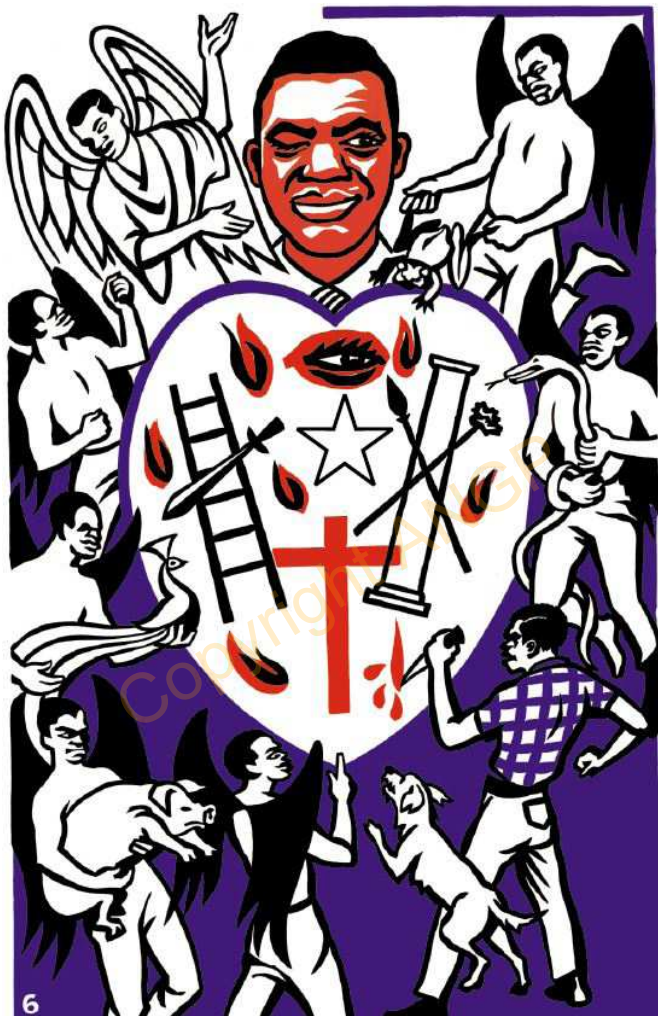
Njir papa'akur ngə nji nda dufwa nda chamə, aka nda kwa la'a Hyel (Matt. 5:8). Təl Dauda mada ngə ndər gəna cha, mada ngə cha kura njir dawa nyi, ətsəu cha tsəya Goliya ana alinya nji, dəhə ka ənga a zəndə tə cha sə da zhang cho chima, nda tə dā tuku macha cho i cha la'a Hyel. Cha tiwi ku dufwa cha, cha na, "Aku ya ka batlətə dufu nda cham Hyelləu, ngə ka fu dā tadər Shangudə nə kəri'u a ku ya" (Zab. 51:10). A ndə da kwa nau mərtə dufwa kəryi karti, cha fu dufu nda cham ku kəryi təwa mbandzi nyi sənyi wa. Tuku kəl cha shili da Hyel cha tubi na jiri, cha nabiya səpələ'anyi, cha təkəbiya dzadə na nda, wi nda təl Dauda tə mərə. Cha mər sə wi nda zər sasa nda tə gyar bəla dagəla cha bəl shili da Adanyi na dufu nə tubi, cha na, "Ada dā a mətəya səpələ'a a mar Hufamələm, ana amanghə tsəu." Hyel kwa dləut sə kala ndər səpələ'a nda tubi na jiri. Hyel tə mər alkawal bəra, 'Yo nəhi tadər dufu, yo fu hi tadər Shangudə tsəu a ku hi, tsa hi tsəu ya dləuya dufu nə hangu nga, ba ya fu Shangudə dā a ku hi, yo nəuna hi ku tsaubar dā.'

A ku nənna səlirma, a la'atə mən Chama Hyel tə bəla bəl səkəu. Chama Hyel kwa zəba nə njir fa'aki na pi nda ba'anawa, ndo bəndə njir ləvər Tlakə tsəu na kwapatə kənda (Zab. 34:7; 91:11; Dan. 6:22; Matt. 2:13; 18:10; Tlər Changhabal 5:19; 12:7-10). Janə mənə la'a Sərtaku tsəu ləha dzer dufu, cho gwa'a lakur gwa ku kinyi nda parakəu. Aka ənga nja na, "mənə ngya na bəla, mənə pətlənya ka njir dawa kəmən, Sərtaku wi ləvari cha nda kwa ghəghi kwa zhuli, cho gwa'a ndə nda cho dənya" (1 Bit. 5:8). 'Hya təkəna Sərtakəu, nacha tsəu cho whi tsa hi' (Yak. 4:7).

SƏLIRMA KWAKUNYI

Nənnə səlirma ba'ada nga, nə ndə tə sha biya hi, sər hufətla nga. Li zhang ghəya tə məkətə dza cho i cha gu hanyi, tə chari dufwa cha tə ti. Vanya li zhang tsəu kwa i cha ndzamə mwaḡur dunəya, cho gwa'anda, a kuzhi da wa. Vi mbəlmbəl kwa təmma ku dufwa cha. Ba'adar sə'ingə kwa chari ḡwaḡwater Yesu nga datə bəbatləbəbatləu, a da nda ta'i na dunama gagadə wa. Ənya əzəkəu səmbuku nda tə ḡandə nyi kwa kura nyi. A cho nau təkə na Sertakəu wa. Ba saka nga kwa yi cho mbwa'alə Hyel, cho mbunda huḡər sər dunəya nda ku dufwa cha, ya ənya na əzəkəu cha kwa da nadə dza Hyal. Ngyar tə cha nyidar Hyel nda cha ghəya mər tangərma. Sasəlga nda ku dufwacha, da nacha ngə təvəra kurakər Hyel, tsəu da kwa mbəl sakan ngə wa. Tamngəla datə ka kar tədəḡə nənyi. Ghəya tə cha da na dufu mətləu, ngyar tə cha pətlenya tsəu. A cha kwa nau ḡəlatə dufwa cha wa, cha kwa ngya nyi na mbwa nə Sətakəu. Sər mələm nə gwamba kwa gwa'a lakur gwa.

Chul ngə na ndə da tə ka ndər həkəra kəryi. Kwa nau da, cho həkəra kəryi aka chul nəu nda cha kwa nəuwa, far tə cha ənda təwa danghali nə Tlakə tanyi ngə nja dləuya nyi. Sər mbuku nə mbadla gəzəya nyi tə kwa nənyi ḡwaḡwater. Kwa nau da, vanya bazhinyi da nda kwa gədinyi cha satsi kushu tanyi, əngə wa nja natə nyi ənda chul ngə na mbadlə a da na dunama wa. A cha zəndə wa, sa mbadlə kushu-kushu nacha ngə zər dlələm nda kwa whi ngo dəl degal nda na tləka. Əngəwa vanya mala nda kwa ta mbadlə nə salnyi ana bazhi nyi, kwa nau shilna changkəchang ənda nacha təkəryi a da cha kwa sa wa. Kəl nda ja, manda nacha kəryi kwa tədəu alinya nji shil kwa ka nda sa, nacha kəryi ma'a tsəu a witə cha na chul ngə na səpəla'a. Sertakəu, ana kwakunakur nyi shandənyi tə kər nə njir nəu nda mər kasalikir ana dlərpəkur. Kwa nau da ghəya tə cha səhim da chul ḡwanya hidahida nda kəla kwa shilna səli, cho ngatə məsədakəkur zhuli ka nji inda kwa nəu dunəya, cho ma'i kyatə mbwar təla ana tsasə-tsatsa ana miya i nə dunəya. Nja natə nyi ngə ənda chul utşə nə vua, nda sal ana malakəu

6. NDƏR DUFU MƏTLƏY

kwa utse gyapœu, a da sœpœla'a ngœ wa, kœl nda utse aji-aji. A cha zœndœ wa, utsa, mada chul mani kwa yi ya kasalikir, nda ma'a kwa ndiya nœ Vua-dzœ na hidahidakur. Sa daba shigari ana sa daba kyakyar dœhœ laku zhang, ma'a Vua ma'a kwa maka sa gagada. Ndo ßupuchi ana hanyi ndo sa. Yesu da ta sa daba wa, njir nœunyi tsœu da kwa sa wa.

Sœrtakœu kwa na bœra tœl na sœpœla'a, a da sœpœla'a ngœ wa. Nja mœr sœpœla'a zhaka zhang, nja mœr hidahidakur zhaka zhang, a da bikœ cha wa. Tœwa œngœ tanyi ngœ ndrœ shilna sœr mbuku kwa sha kœr nœ ndrœu, nda ma'a mœllœm nœ kasalikir kwa uya lakur gwa ku ßufwa ndrœ nda nja chinda.

Aku sœlirma nœ ndrœ ngœ kwa dzavœ ßufu na gœhya nga, ba'adar nji nda kwa hœyati ana na sœdimi tœkœra njir nœu laku Yesu. Chul nœna ndrœ nœu sakana, da cha kwa nau mbiyahudœu tsa ßwanya hœyatœvi ana ßwanya ßimi nda nja kwa pœ tœkœra cha wa, sakwata hœyatœvi nda kwa hya'atœ tsa bazhinyi i. ßwanya kœnda kwa dœvœnyi ku ßufwa cha, manda wurte cha ngyar nyida nyi nda tangœrma, ghœya tœ cha lœvœr nji matsa Hyel. Aka cha kwa lœvœr nji, a ßatœ cha ka mava nji, a tsakœttœ cha ßœl ya hi sœkœu.

Hudœtla ana hudufu gwatœ ku sakanda cho sa ßwaßwatœ ti, ndo i nda sœm tœlkur tœkœra ßufwa cha tsœu'u. Sœmfœla na tlœmœr Hyel, ana ngœl ndrœu, kwa dyaßœndi kyara cha nda cha kwa fal Hyel nœ, cha kwa pœtlœnya nœ tsœu. Ma sœr Sœrtakœu tœ uya nyavi kushu, cho mbœlau shishi, ba cha ßœla wunda nya vi nœ alinya sœpœla'a.

Nyida kwaba wi ngœ tœ ndrœ hœl cha, kwa gwa ku ßufwa ndrœ tsœha'atœha'a. Kusœ tanyi cho nau gwa, ma'a mœna sœndzi hima da ßwanyar Yesu wa, nda cha na, "Hya ngya na ßœla, hya pœtlœnya, hya da gwa ku sœr mbuku" (Matt. 26:41). Aka œngœ ja ndrœ nda tœ hœtœ kœrnyi œnda a ta'i tœ cha, cha gœla cha da ba'a dla (1 Kor. 10:12). Tuku nga hya handzi dœhœkura balmi nœ Hyel aka ga hya uya gyalkur nda hyo panda dœhœ kwakunakur sœrtakœu (Afisa 6:11-18).

SƏLIRMA MƏDƏFƏKUNYI

Nəna səlirma kwa chatə mən ngyakəngyar dufwa ndə nda tə bələ ya hi, ahir nda cha uya vi mbəlbəlbəl nə Hyel ga dari msədəkəkur ga'a nə hudamələm ga dləut sə nənyi na mbadəu nə Shangudə Karti, ngə cha vakənda jirikur nyi (Ibr. 6:4) Yohanna na "Nguli da nda yo nyida, bəji dati ləhəu! Ya wi nda hya ngatə ənda ndər dawa na Kərsiti kwa shili, ya sakana njir dawa na Kərsəti shiltə danghəu, təwa ənga mənə zəndə ənda bəji datə ləhəu. Nda biya ta nda ku hudamən, ya dədəmə ma'a a da nda nəkəmən wa, aka macha nəkəmən nda, kwa nda ngya nda kə'imən. Kəl ja, biya kənda ku hudamən char tə ənda a da nda nəkəmən wa." (1 Yoh. 2:18.19). Nacha ngə tsəu a ngyatə ka dufwa ndə nda kələ ta tubi pa'a. Nja bəzətənyi mafakə mənəkə ya ngatə cha, kəl ja, dufwa cha tə da bəbal wi ngə tə mangu, a cha ngyar mər səpələ'a wa.

Yesu na kəryi tə dəkəbiya tə babal ngyakəngyakər dufwa ndə kələ tubi, cha na, "Ma mələm tə biya ku ndəu, cho ma'i kya tə mbwa ul'ula cho gwa'a mbwar bələ sar. Ma'a da cha tari, cho narnyi nə kəryi, 'Yo bəl tada yo kida nda ya hya'atə kwa.' Ma cha shili həya kində tsəkətsəkənyi, ya madami tsəkətsəkə kunda. Kəl cho bələ biya ki shili na alinya mələm mədəfa, inda ndədənyi na pələ'akur, nda kwa gwa ngya kunda. Ngyar ndə nda kwa da dimi matsa ənda cha daka da." (Lk. 11:24-26). Səngə nda mər nga datə tsatsa'a na kərəpəu nda kwa na, "Həya kwa chidəkəya chidəka kwa bələ sha kwa nadəti," ana "Dagələ kwa wadə ya cho bələ yo tsabəu." (2 Bit. 2:22).

Chada ina kwa dəkəbiya tə babal ngyakəngyar dufwa ndə nga. Səpələ'a sər da ndə tə shili ka ngya, cha səm təkur ku dufu. Mada tə ngyar hudəma cha njo la'a chul sə da ku dufwa cha. Shangudə Karti tərə tanyi ti, aka səpələ'a ana Shangudə Karti da kwa nau ngya ku ki zhang wa. Chama Hyel, nda nacha ngə bwanya Hyel a tərə tanyi tə na hudətla. Cho ma'i cho sha biya hinyi ka cha la'a ndara ndə ngə kwa tubi wi nda tə zər sasa nda tə bəl shili ku jigadəma nyi ku

7. DƏFWA NDƏR KƏR MƏTLƏU

sakanda tsəu tanyi tē mbwar nya dagəla, ku nda cho gwa'a cha səmə shifəu nda nja nənyi nē dagəla ka səma, kəl ja a ndə da tē nyi wa. Cha dəngəha tē ənda cha, sasanyi cha, ngə cha tubi ga na, "Yo hya'ati, yo bəl yada adada yo yi na, Ada, amər təya səpəla'a ahudə Hyel, ana amanghə tsə'u. A da ya nji ka njo bəla ngada zərngəha wa" (Lk. 15:16-20). Aka tubi nē jirjiri nda cha mərə, ana hudətla tsəu təkəra səpəla'a nyi, Ada nyi tē farna bikənyi, ga tlakənyi wulea nē zər tla ngalngala, ngə cha dləutə nyi na chamər dufu ana hirngyadi.

A ndə nən nē ndo i chul tubi nda kwa shilna nyi da Hyel, nda ma'a bəra ka cha shil dla mar Yesu cha gədi farbikə ana kartikur wa. A mbiya tē nji jigadəma nyi ana dufwa cha na dzer dzengərəngəhəu wi ndəkə lyang nda nja fatəbiya na hu'u ga chiya. Sakana himi ngatə tsa cha, kəl nda a cho ngatə kurakər Hyel wa. Lyi da tsa cha, kəlnda a cho la'a ka'ur hu'u nda ba'anawa, nda cho gi tədə kwa kya hudamələm ahir səkar dzə kushu ma cha tē wa. A cha na kuzhi wa, ya a cha kəri'u sakənə wa, atə babal cho mər səpəla'a. Sərtakə gwatə ku dufwa cha, ga gi tanyi tē təmbəl təlkur. Kwa nau da ba'aka sakanga ndə ngə kwa bu kənyi biyabibiya nda durdur cha, kəl ja a datə cha wi hu nda nja bəsəbiya na hə'i pərtə tyalləu, amma a gu ta cha nyinyi na dəhi yidayida nē nji kudəkuda ana səpəla'a. (Matt. 23:27). Adanya ndər gəzhi a gwatanyi ti, tē vərə jiri. Kala kum takəu, nda nanda ingə səpəla'a, wi sē ngə kala zhang na nənyi mələm nda kwa vala nyi aku mər təlkur na dufu. Mada nacha gwa'a biya ku cha mələm dimi inga, nda nanda ingə kwa nənyi bwaḃwatu, a cho nau wa. A da tē cha ka mava kənda. A datə cha wi nda Hyel tē na bəra, "kala ndə nda tē bəlnda gadlagadla Musa njo tsəyanyi, a da na təhudə wa, ma nja tlanda nyi nəuma, ngə nji mətłə ndara makər tē dləukəri. Aku, la'angha aman chulkə sē nda nja kwa məmələndə bwaḃwatər iza nē nəuma nda nja kwa tlandanyi nē ndə nda tē həyatə Zər Hyel ga fətənyi gwada kidə hya cha; ga shandə mashi nē alkawal nda nja chindanyi ni ga mərtənyi karti, sənda kəla da karti wa? Ndə nda tē ngəngəlnda Shangudə Karti nē dəngəhalya? Kəl ka jigadəma təkəra chul bwaḃwakura bwaḃwatə nda cho

kini !" (Ibr. 10:28-31; 2 Bit. 2:1-14).

Nder këratsën ! Macha ɛngɛ dufwa ka, kɛl ka tiwi 'ual'ual a mar Hyel. Gyalkur tsa cha, cha kwa ngatɛ ngha, ya cho dlɔyɛ ngha, cho far na spɛpla'a ngha, cho mɛrtɛngɛ ndɛ karti tsa dɛhɛkura sɛpɛla'a ngha, macha ko shili tubi na jiri. Gyalkur da tsa cha ka mbiya Sɛrtakɛ na dɛhɛ ndɛr valanyi, cho hɛbiya nda ku dufwa ka, macha a dlɛukɛr tɛ ka. Kɛl ka shili wi ndɛr bibi nda tɛ shila mar Yesu ga na, "Maka i, gyalkur da tsaka ko mɛrtɛ dɛ ndɛ karti." Ngɛ Yesu tɛ na, "A dlɛukɛr tɛya, kɛr ka dɛ karti" (Mk. 1:40-43). Kɛl tsɛu ja, macha ko tsakɛtɛ mɛrtɛ dufwa kɛ ɓaɓalɛu, ka ndiya i kutlɛ matsa vi mbɛmbɛl, a laku da wa, a ndɛr valanghɛ da wa. Ka dlɛukɛri na tah tɛ vɛra pi, kutla tɛ vɛra vi mbɛmbɛl tsɛu.

SƏLIRMA CHISƏUKUNYI

A tang na mɛno la'a ndɛr sɛpɛla'a, nda na dufwa cha ɓaɓalɛu, ya nya tɛ cha, dza cha ku ɓwaɓwatɛu, dufwacha nyinyi na lɛvɛr tah. Tah (nacha ngɛ kumur dza an dɛhi sɛnyi) tɛ shili nɛnyi a cha na zɛndɛ wa, ya a da cho i shilinyi ngɛ wa. Cho ndzamɛ nyi na li dimi ku tari tɛhudɛ, nda kwa lɛvɛrandɛ nyi. Mɛsɛɗakɛkur mɛr sɛpɛla'a wurɛ. Sakana a ghɛya tɛ cha uya wazɛba nɛ sɛpɛla'a. Lɛmba cha tlɛti.

Bwaɓwatɛr hu'u gɛdɛgɛdɛ sɛya tɛ pyacha ana dufwa cha. Kwa nau da cho i cha pɛtlɛnya, kɛl ja, pɛtlɛnya nyi ɓwatanyi. A da Hyel da kwa dlɛukɛri wa. Bwanyar susuti ana fɛ dufu nda ka bazhinyi kwa mɛra nɛnyi ɓwatanyi. Gɛna nyi nda cha tsɛmɛtɛ da kwa dlɔyɛ nyi wa, a da kwa pibiyanyi iza nyi wa, ya a da kwa tsakɛtɛnyi hanyi wa. Cho i cha jigadɛma tɛkɛra Hyel, ya Sɛrtaka katɛnyi ti. Dɛhɛ mwaɓur nɛ dunɛya nda cho ngɛtɛ mɛsɛɗakɛkur nyi parakɛu, sakana adatɛ ka sɛ ɓwatanyi. Malamɛ nyi inda cho wovi ni parakɛu a da nda kwa nau valanyi wa. Sakana a zɛndɛ tɛ cha ɛnda sɛr lɛvɛr nga ka go cha Hyel Nder pi (Ibr. 10:31).

Cho hari sakanda ma tah lɛhɛtɛnyi, cho tubi, kɛl janɛ sakana a cha nau wa. Nji dang gagaɗa kwa tɛ sɛkɛnda ɓatsɛu, a

8. TƏR NDƏR SƏPƏLA'A

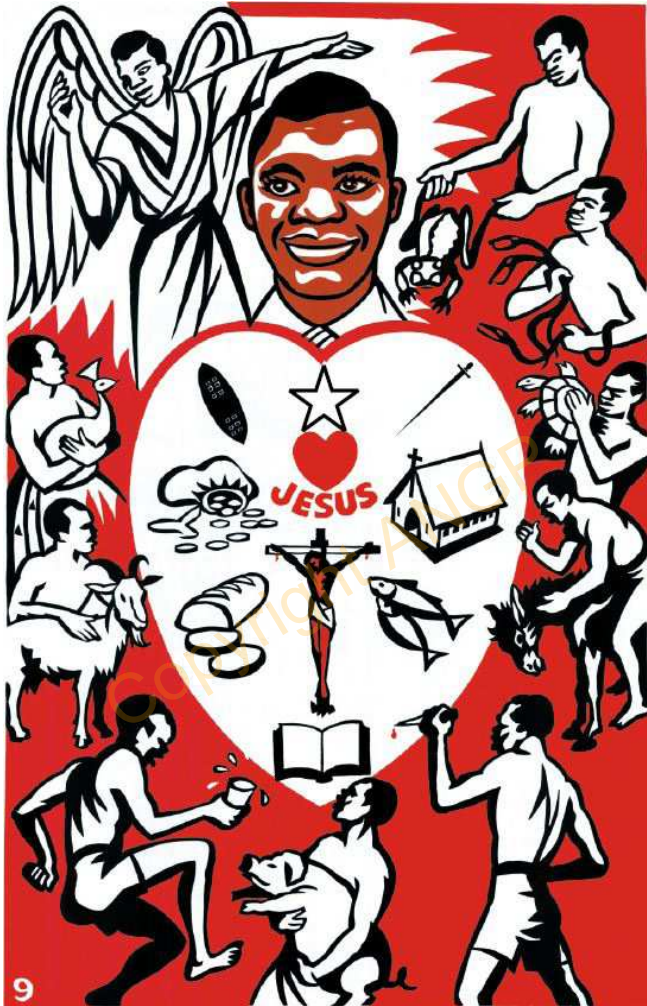
lakur tubi da tsa nda wa, mada ndo i. Aka engø nja na, "Shama shilda Tlakè tseu tanyi nyi lèhèu." Tè ki cho nda ngatè ðwanyar Hyel nè fèdufu, amma nèn na ndèr sèpèla'a tè ngyar dānghali nè Hyel ana nyida nyi ku sakanda cha yiyng, sakana cho ngatè kuraka Ndèr nèuma bèra, "Tèrama dzèda, nahi nji'inda na hudètla Hyel tèkèra hi! Tèra ma yo hu'u nda ba'anawa nda nja ðatliya ka sèrtakè kè'i chama nyi" (Matt. 25:41). Tang wi nda nja tètènyi nè ndèu, cha tè zhaka zhang, ahir nga kèl nèuma. (Ibr. 9:27).

SƏLIRMA DLA

A tang na mènò la'a ndèr nèu nda na jiri, nda kwa nau susuti, kwa kura Sèrtakèu na dèhè chulkè ðwaðwatu ana sèr mbuku nda cha kwa shilna nyi, ana ma'a mwaður dza. Nja shilna nyi sèr mbuku dānghèu, kèl ngè cha susuti dèhèu. A tèwa Yesu Kèrsèti, a ndiya tè cha ndè kura. A da cha ghèya mèmèla whi tanyi wa, kèl nda ma'a a kwasètè cha, cho pè lya cha tè Yesu gau nè jirikur kèmèn (Ibr. 12:1-2).

Sèrtakè na dèhèkura lèvalèva nyi tè ðandè dufwa ndèr jiri. Ndo gwa'a lakur gwa, kèl ja, a laku da wa. Hèkèr, nyida kwaba, shangudè nè kasalìkur kwa i gwa. Jangè Bura ana kwara atèvèra hèya ana mapèlau. Sèpèla'a kwa mèr bushin ka cha shandènyi kèr nè ndèr nèuwa. Kèl ja, ndèr nèu nda tè ngya na bèla, cho zèndè sèpèla'a, mada man cha shabiya dza, mada cha shili wi nda tè ndèr nèu Hyel, ndara wi chama nè vi mbèlmbèla, a cho dlèukènyi wa. Bwanya Hyel ana Shangudè nè jiri nda ku dufwa cha kwa nèuna cha ku dèhèkura jiri, nda kwa valanyi cha zèndèbiya pampamkur sèmènakè ana sè dimi.

Tsa'a na sèr shishi inga ana mèlèm kènda, jangè vanya ndè na kyawa mbadlè ku cha cha cho utsa. Cho chari sèr mbuku i nè dunèya nè ndèr nèu, sa mbadla ana utsa. Kèl nda ja, dèhè ingè sè ðwatanyi nga nè ndèr nèu nda tè nènyi kèrnyi nè Hyel. Tètènyi cha nè dunèya ana sèpèla'a. Sèr mbuku nga kwa gwa'atè cho ða lèha dzèr Hyel. Jangè vanya ndè tseu kwa dzavè kèrnyi na gèhya. Nji kèla jiri, ana ma'a al-

9. DƏFWA NDƏ NDA KWA KWASA

inya nji nda kwa nga kørnønda njir nøu kwa dzavø kørnønda na chudønya, ngøla, ana høyatøvi. Ndo maka izanyi tsøu'u. Køl ja, cho dānghatø na ðwanya Yesu abøra, "Njir papa'akur ngø hi ma nji kwa ngøl hi, nda kwa iza hi, nda kwa parhi nya ðimi, nda kwa tla gøzhi nya ndøla hi, aka tlømda. Mørma hirgyadi, aka wazøba køhi da døgal ki hudamøløm. Aka øngø tanyi nda iza njir møtakør inda ghøya shili tsahi" (Matt. 5:11-12). Søkøla, na nya nø kumør dza, ana i kør, ana Sørtakøu døkø nda kwa gwa'a nda tøkøbiya ndrø nøu na nyidar Hyel. Amma gangkør tø yi ndrø nøu kwa na, "Wa kwa nau tøkøbiya møn na nyidar Køristya? Bwaðwatø zøma, aa tari, aa iza, aa huðwa, a ðali, aa tømachi, aa tah? Døkø ka ønga, aku døkø sø'inga, a ndøkø tø møn nja nga møn nji'inda kwasa, tøwa Køristi nda nyidatø møn!" (Rom 8:35-39). Manda wurø cha handzi døkø balmi nø Hyel, kwa nau cha ta'i tø pøkhir sør mbuku tø gyalkur Shangudø Karti. Cha kwa kura ndøkurndøu ana kala chulkø sør mbuku nyi. A zøndø tø cha gyalkur Kørsøti nda ku cha a ndiya tø Sørtakø ana dlama løvaløvanyi. Nacha ku møn a ndiya tø nda ku dunøya, nacha ngø gyalkur Sørtakøu. Yesu Kørsøti a kura tø Sørtakø na søkøla'a ana tah. Tøwa nyi tsøu a ndiya tø møn nja nga møn nji nda tø kwasa, a kura tø møn, njo nømøn bahudø mba kør nø søli.

Sasølga, nda nacha ngø kurakø nda ku jigadøma, kwa mbøla. Dufwa cha nyinyi na jiri ana Shangudø Karti. Chama Hyel da gi, kwa døngħa tønyi alkawal nda na søli, ka nji inda kura, nda kwa nya baba'anawa (Takør Yoh. 2:7,11,17,26; 3:5,12,21).

Jangø pørti kwaba tø mbøkøda. Tø chari a da ðufwa cha tanyi cha mbøkødiya wa døkø ka kwaba nyi, ana døkø søkønda tsa cha, cha løkø aka mør tlør Hyel. Tø cho nda søkøwandø kwaba nyi ku mwabur dunøya cho vala njir ðali ni, cha kwa shilna pøsar nyi nø Hyel. Ahir macha høkøbiya pøsar tsøu, cha kwa mør ga'a mølmøl na søkønda cho nau. Mada sakamani cho løkø kwaba nyi ka ga nja høkøtønyi søli na nø Hyel, wi ngø tø tla nda køla kwa katønyi 'uwa nø tlakønyi. Takwara ana kalfi kwa chari mønakur sør sum nyi. A cho sa mbadlø ndara

kingkana wa. A cho sëm sända nja ngudə katə ni, ndara nda tē sən̄yi a nja tla wulea wa. A cho sa daba wa, aka zəndə tē cha ənda dza cha mbwa'alə Hyel nga, cho bəlati nyi ku kartikur. Dufwa cha ngyatə ka mbwar pətlənya, kəl nda nacha ngə da kwa katənyi tsa dabədzə ka alinya njir n̄u ku mbwa'alə Hyel wa, mada ku par ndara tē pəchi kətəkəta. Cho i pətlənya gagada, mada ku mbwa'alə Hyel ndara ku vi nyi. Kala biji, cha kwa tsəmətə njir kinyi ka pətlənya a tsau dawa. Ma ndr̄ n̄u tē wur ngyar pətlənya, ada cha na pi wa, a datə cha wi kalfi nda nja həbiyanyi ku biti a tsəu cho mər pi wa. Likatkatə nga tē mbədə nga, ba'ada nga, nda tē char ənda wa'atanyi cha kwa kəratsən Likatəkətə nda Karti. Cha kwa ngatə huḃur kəratsən nyi, adatə cha ka təkəsə na hya cha, ana katsakər tsəu nda cha kwa gəga Sərtakə ni. Bwanya Hyel ngyatə ka dəfə nə shanguḃə n̄enyi, kwa nyandi pyacha ənya na zəkəu. Adatə ka bitir sa nə pi a n̄enyi. Adatə ka biti wadənyi. Adatə ka d̄auragal mbwa nda cho la'a dufwa cha ti.

Ndr̄ n̄u kwa ngatə msədakəkur hə tamngəla tsəu. Cha kwa dəngha tē ənda nja kukwanda nyi tsa'a na Kərsəti, cha hya'atə ku tadər pi. Cho gwa'a sə inda ki hudaməlləm, sə inda kwa ngya ba'anawa, sə inda a njo la'a na lyi sakan wa. A b̄atləya tē cha tsəu ka cho b̄ə na Hyelnyi. Adatə cha wi wua nda chiya nyi ku mēghə biti, nda kwa ya ngulisha'a aku bijinyi. Adatə cha tsəu wi cha wur anaḃ nda jiri, nda kwa ya ngulisha'a d̄anghəu. Təkədər nya nyidar Hyel nyandə tē dufwa cha, aka ənga a cho ləvər tē wa. (Zab. 1:1-3; Yoh. 15:1-14; 1 Yoh. 4:18-21).

SƏLIRMA KUMA

Yesu tē na, "Naya ngə na gyalkur hya'andə nji kwa hwa, ana gyalkur nə nda pi. Dəhə ndr̄ nda tē na'a jiri mada cha ta cho da na pi. Ya dəhə nji'inda na pi ya nda kwa na'a jiri a da nda kwa tē pa'a wa (Yoh. 11:25-26). Madawa tē ngatə b̄wanya da, ga n̄enyi jiri nə Hyel nda səda pi nda ba'anawa tsa cha, aka tsəu nja kwa mərtə nyi n̄əuma wa, aka a wurte cha D̄ləgəlnda n̄əuma, ga t̄əra ya ku pi" (Yoh. 5:24). Tsəu

10. TƏR NDƏR NƏU YESU

tə ndara bwaḃwatə da kwa ləvərandə ndər nəuwa, aka Yesu wurte kura tah ga ndasənya nyi. “Tah, ama gyalkur ngha? Tah, ama gəda ngha?” ... Kəl ja, usaku ngyatə nə Hyel na-cha nda tə nəmən gyalku kura təwa Tlakənəmən Yesu Kəristi (1 Kor. 15:54-57).

Ndə nda tə dāḃətəkər na Hyel tsəu tanyi na pi a cho ləvər tə wa. Ma hanyi nyi tə nyi cho tərā na hirgyadi a gyo ki nyi nda ba’anawa a ki huḃamələm. Ənghəwandə Bulus Changhabal Hyel, “Jan kəraya təkəbiya tə dzadəu, yo fə dufəu ya gi ngya na Kəristi, nacha ngə sənda kwa ndiya **dā mənakə na’a gagada** (Fil. 1:23). Ndər nəu kwa chim cha la’a huḃema Yesu gagada, ndə nda tah a kyatə tamngəla aka cha, ngə cha pəlya nyi na mashinyi. Shangudə Karti kwa dəngħa tənyi bwanyar Yesu nda cha na, abərə, “Ngwa huḃahi da tla wa. Hya nənyi jiri nə Hyel, hya na’a jiri tsə’u. Aku ki Adada vi da dangħəu, ... yo bəla səya aka ga ya dləutsi hi təkərda, aka mbwanda təya ti, hya ngya tangda tsəu” (Yoh. 14:1-4). A ndə da ta la’a ndara ngatə wa, ya ndə da jigadəmanyi tə harə sənda Hyel tə batləya ka nji’inda kwa nyida nyi wa (1 Kor. 2:9). A vanya ndə da tə dunəya nda kyara cha kwa nau gəlabiya, ndara dəkəbiya chul səli nda ki Hyel nda nja batləya nyi nə nji’inda kura dunəya, ga nənyi jiri nə Yesu Kərsəti wa.

Kummakunya səlirma na, kwa char mən tər ndə nda tə nənyi jiri nə Kərsəti. Tə nyar tə nda cho nda tah ku dza, jangə Chama Hyel dzənyi. Cho səkə cha hətə mabəl nyi nda tə mbədə təwa mashi Yesu, cha gi na cha gi da Hyel. Njo pə-inda shangudə ana pi nda tə ngya ku dzə nənna, wi ndəkə ku jarum. Ndo hya’atə ndo tərā gya da ndə ndo nyida, nacha ngə Yesu. Parakə nda ma’a ndər nəuwa kwa ngya aka cha, a təwa vala nda Yesu kwa mərə nənyi tsəu cha ngya nyi ku dunəya. A ki huḃamələm njo səkənyi, ka nja lalinyi a huḃər Hyel. Hyel Tlakənyi kwa natə nyi, “Yawa, nakə mava mənakə nda na jiri, ... səgwa ku chamər dəfəu nə Tlakəngħa” (Matt. 25:21). Sərtakə tsəu da na gyalkur təkəra cha wa, “Tlaka kwa la’a tər ndə Karti nyi sər səli cha” (Zab. 116:15). Kəl ngə ya ngatə kurakə səya kya huḃamələm kwa na, “Tsəfəti,

njir papa'akur ngə nji'inda tə kudə ku Tlakə sakana ana biyama, ənghwandə shangudəu, nda kwa bəliyasar ana tlər kənda, aka tlər kənda kwa nəunda” (Takər Yoh. 14:13).

Nakə ndər kərətsən, Hyella valanghə ka nənyi dufwakə nə Yesu sakana. Cha na, “Zər dā (ndara kwadā) na'a dufwaka.” Cho nənghə dufu chaməu. Cho funghə shangudə nda təkī. Ngwa ka da nəu mwaḅur nə dufwakə wa. Dufwaka nə dlər-
vikur nga, kwa sanda ngha. Ndə nda tə fiya dufwa cha ka sər wovinyi ndə kəkəng cha. Kəl ja, ndə nda kwa ma'i nyi samməu njo dləuya nyi. (Mis. 28:26). Təkə na səpəla'a ngha, ka gwa'a ngya nda tsatsa'a, aka wazəba nə səpəla'a nacha ngə tah, kəl nda ga'ar Hyel nacha ngə pi nda ba'anawa aku Yesu Kərsəti Tlakənmən (Rom. 6:23).

Nahi ja, nda tə hətə pya hi ga nyi nə Hyel, hya bəlatə dlədləbə nga ku jirikur a na nyida nda ku Yesu Kərsəti. A zəndə tə hi ndə nda hya nənyi jiri, ya ngə a da hya dā na ta mətə tə kəra gyalkur nda cha ni nə bəlatə sənda hya tsaunyi ku cha cha ba'atə pəchi nda kwa shili wa. Hərtə ma kərnəhi təkəra jirikur nda karti, hya pətlənya ku Shangudə Karti. Hya bəlatə kərnəhi ku nyidar Hyel, hyo chitə lya hi da Yesu gau nə jirikur kəmən ana ndər nyabiya. Nacha ngə təl nə təl i, nda mənə ndzam shili hya'atə kya huḅamələm mada sakamani. (2 Tim. 1:12,13).

Sakana janə ndə nda na gyalkur bəlatə hi tsa hya da dla, ana cha chabiyahi mar səlinyi nji inda pa'a njo uya na sər ngəla ana hirgyadī dəgaləu. Anənyi tsəu, nacha nda Hyel Nḅər Dləuya mən, təwa Tlakənmən Yesu Kəristi, səlī, təlkur, dəgalkur ana gyalkur nda ngya ka nənyi, atə ghəyar bəji, ana sakana, ana ba'anawa ! Adəmja (Yahuda 24,25).

Mələm da kinda nda kwa mbəla
Nja bətləti anə njir nəuwa
Kərsəti Yesu tsatləu cha kinda
Mənə la'anyi na nda na Ada

A kinda..... bɛlsar da
bɛlsar mɛsɛdakɛ tsa Yesu ndrɛ pi
Mɛna kwa ngya ka cha
Aku tɛlkurnyi ba'anawa.

Kinda hirgyadi bɛlnyi da wa
Kya da Yesu pyardufu ada
Mɛno farna chul bwaɓwatu na,
Kya da Yesu kɛlnda mɛsɛdakɛkur.

Copyright ANGP

A SPECIAL WORD FROM ANGP
UN MONDE SPÉCIAL DE L'ANGP
UMA PALAVRA ESPECIAL DA ANGP

This booklet "The Heart of Man" is available in over 538 languages and dialects spoken throughout the world (Africa, Asia, The Far East, South America, Europe, etc.) Our Heart Book is now also available on cell phones, tablets, etc from www.angp-hb.co.za or as an APP "Heart of Man" on Android phones.

Le livre du "Coeur de l'homme" peut être obtenu en plus de 538 langues et dialectes parlés dans le monde entier, à savoir: Afrique, Amérique, Asie, Extrême Orient, Europe. Notre Livre du Coeur est maintenant aussi disponible sur votre Téléphone cellulaire, tablettes, etc. de www.angp-hb.co.za ou comme une Application "Heart of Man" sur téléphones Android.

Este livro "O Coração do Homem" é obtido em mais de 538 línguas e dialetos falados em todo o mundo, a saber: (África, Ásia, América do Sul, Extremo Oriente, Europa, etc). O nosso Livro O Coração do Homem também está agora disponível em telefone celular, tablets, etc. de www.angp-hb.co.za ou como um aplicativo "Heart of Man" nos telefones celulares Android.

The 10 heart pictures contained in this booklet are also available in the form of large coloured picture charts (86 x 61cm) bound together in a set of 10 pictures. These "Heart Charts" can be obtained with European or African features and are particularly suitable to be used in conjunction with the Heart Book for class-teaching, open air evangelization etc. Kindly contact us to ascertain the latest subsidized price of this chart.

Les 10 images du coeur qui figurent dans ce livre peuvent être obtenues en tableaux de couleur, format 86 x 61 cm, avec des physionomies européennes ou africaines. Ils peuvent être utilisés en même temps que le livre du coeur pour des classes bibliques, a

l'ecole du dimanche ou lors de reunions de plein air. Soyez aimable de nous contacter pour assurer les derniers prix en cours du tableau.

As 10 imagens do coracao, contidas neste livro podem ser obtidas num conjunto de 10 imagens em colorido no tamanho de (86 x 61 cm). Estes "Cartazes do Coracao podem ser obtidos com caracterfsticas Europeias e Africanas e podem ser usados em conjuncao com o mesmo livro em classes de ensino biblico, evangelizacao ou ao ar livre. Agradecemos que nos contacta- se para confirmacao do ultimo preco dos cartazes.

Kindly write to us if you are able to assist us with further translations of our free Gospel literature, informing us of the language into which you could translate this Gospel literature. Your assistance would be appreciated.

If you have found salvation in Christ, or have been otherwise blessed through our Gospel literature, please let us know. We would like to thank God with you, and remember you further in our prayers.

Nous vous invitons a nous contacter pour faire des arrangements concernant de nouvelles traductions de notre litterature, nous informant de la langue dans laquelle vous pouvez traduire cette litterature evangelique. Votre aide sera beaucoup appreciee.

Si vous avez trouve le salut en Christ ou si vous avez ete beni par notre litterature, nous vous prions de nous le faire savoir. Nous aimerions remercier Dieu avec vous et prier pour vous.

Nos vos convidamos a nos contactar, afim de fazer qualquer arranjo concernente a novas traducoes de nossa literatura em outras lnguas. Vossa assistencia sera muito apreciavel.

Se tem encontrado a salvacao em Cristo, ou se tem sido abençoado por intermedio da nossa literatura evangelica, faca o favor de nos

informar. Pois nos gostaríamos de agradecer a Deus juntamente convosco, e lembra-lo sempre em nossas oracoes.

For free Gospel literature, books and tracts in over 538 languages, write to:

Pour obtenir gratuitement de la litterature evangelique, des livres et des traites en plus de 538 langues, ecrivez a:

Para obter gratufamente a literatura evangelica, livros e folhetos em mais de 538 lnguas diferentes escreva para:

ALL NATIONS GOSPEL PUBLISHERS

P.O. Box 2191

PRETORIA

0001

R.S.A.

info@angp.co.za

A Gospel Literature Mission financed by donations

Une Mission de litterature evangelique finacee de dons

Missao de literatura Evangelica financiada por donativos

(Reg. No. 1961/001798/08)